

המקומון - העדכון היומי לרשויות המקומיות

ביטול מכרז לאחר פתיחתו בשל שינוי נסיבות קיצוני (מגפת הקורונה)

עת"ם 33/20 רשת עמל 1 בע"מ (חל"צ) נ' ראש עיריית מעלה אדומים

לאחרונה נדרש בית המשפט לעניינים מקומיים במעלה אדומים בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים לבחון החלטה של ועדת המכרזים לבטל מכרז להפעלת מוסדות חינוך על יסודיים וזאת בעקבות שינוי קיצוני בנסיבות שנגרם כתוצאה ממגפת הקורונה.

באותו מקרה ניגשו למכרז שתי רשתות חינוך – אורט ועמל. הצוות המייעץ, אשר מורכב מאנשי מערכת החינוך בעיר, המליץ להעניק לעמל 84.4 נקודות ולאורט 81.22 נקודות, כאשר הרכיב שהכריע את כף המאזניים היה השקעה ממקורות עצמיים שהוצעה על-ידי עמל – 3,100,000 ש"ח לשנה לשני בתי-הספר ודמי ניהול של 2%. לאחר מכן נשלח מכתב מאת אורט שהבהיר כי ההצעה הכספית גבוהה מזו שהוגשה במכרז. על אף חוות דעת משפטית שהורתה לוועדת המכרזים להתעלם ממכתב זה התכנסה ועדת המכרזים והמליצה על אורט כזוכה. ביום 24/04/20 החליט ראש העיריה כי לאור שינוי הנסיבות הקיצוני שחל עקב משבר הקורונה יש לבטל את המכרז ולפרסם מכרז חדש אשר יתאים לתנאים החדשים שכופה מצב החירום על הגורמים המספקים שירותי חינוך. משכך, לא אישר ראש העיריה את המלצת הוועדה בדבר זכייתה של אורט, אך מצא לנכון כי יש לבטל את המכרז, וכך המליץ גם לוועדה. בהתאם לכך, ביום 06/05/20 ביטלה ועדת המכרזים את המכרז.

רשת עמל הגישה את העתירה דנן נגד החלטת הביטול וכן טענה כי היא הזוכה במכרז.

בית המשפט דחה את העתירה בקובעו כי החלטת הרשות לביטול המכרז מצויה היתה במתחם שיקול-הדעת של הרשות ואינה מצדיקה התערבות וזאת ממספר סיבות, אשר העיקרית יפורטו להלן.

בית המשפט קבע כי הקורונה הביאה לשינוי נסיבות קיצוני. וכך קבע ביהמ"ש: **"עצמתו וחריגותו של האירוע אשר כפה מצב חירום כללי על מערכת החינוך עשוי לחייב את הרשות לשקול את צרכיה מחדש, ומכאן גם לבטל את המכרז ולעצב מכרז חדש האמור לענות לצרכים שהתחדשו.** מדובר באירוע חריג וקיצוני אשר חייב גם בדרג הריבון חקיקה נרחבת והגבלת חירויות על ציבורים גדולים. השפעתו על מערכת החינוך הוכחה, וניכרת היטב בחקיקת-המשנה באיו"ש ומחוצה לו. בית-המשפט לא מצא כי נוכח שינוי הנסיבות הקיצוני נפל פגם בהחלטה. אך סביר כי בהינתן תקופה של אי-ודאות בתחום שהזמן הוא גורם מרכזי בו כמו תחום החינוך, תרצה הרשות להפעיל את סמכותה ולחשב את צרכיה בתחום רגיש זה מחדש".

עוד נקבע כי "בית-המשפט ימעט להתערב בהחלטות רשות שנתקבלו על-ידי נבחר ציבור האמור לתת דין וחשבון לציבור שבחר אותו ואשר אמור להנהיג את הציבור שבראשו עומד ולתת בשמו פתרונות למצבי קיצון ... התערבות בהחלטה כזו מוצדקת רק מקום שבו נמצא כי נבחר הציבור לא פעל בסמכות או כי סטה סטייה משמעותית ופגע בעותר שלא לתכלית ראויה או במידה חריגה וקיצונית".

בית-המשפט אף ציין כי עצם העובדה שדרך דומה ננקטה או שלא ננקטה ברשויות מקומיות אחרות, ככל שכך היה, אין בה כדי להשליך על מתחם שיקול-הדעת המסור לראש העיריה כנבחר ציבור הנותן דין וחשבון לבוחריו בדבר חינוכם וחינוך ילדיהם, או להצדיק התערבות של בית-המשפט בשיקול-דעתו.

עוד קבע ביהמ"ש כי "יש ממש בטענת העותרת בדבר הפגיעה האפשרית בעקרון השוויון והתחרות ההוגנת בעת ביטול המכרז. אלא שאין המדובר בערך מוחלט. **חובתו של בית-המשפט לשקול פגיעה זו אל מול אותו שינוי נסיבות קיצוני אשר עמד בבסיס החלטתם של ראש העיריה וועדת המכרזים.**"

לבסוף ציין ביהמ"ש כי בהתאם לכללים על הרשות המקומית לוודא כי המכרז החדש שיפורסם יהיה שונה מהותית מהמכרז הקודם שבוטל.

"באיזון בין השיקולים, ייחודו של מכרז בתחום החינוך אל מול חובתו והיקף שיקול-דעתו של נבחר ציבור, בנסיבות קיצוניות של מגיפה משתקת, מביא את בית-המשפט למסקנה שלפיה עומדת החלטתו של נבחר הציבור והחלטות ועדת המכרזים הנלוות לה, במבחנים הנדרשים של תכלית ומידה הנדרשים בחוק ומבחיני הסבירות הנדרשים בפסיקה".